

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK
Haags
Renaissance
Kamerkoor

Nieuwsbrief

Zomer & herfst '24

Beste koorleden en vrienden van het Haags Renaissance Kamerkoor,

- ▶ **De maand mei ligt alweer ver achter ons en zo ook ons programma 'Now is the month of May-ing'. We kijken er met veel plezier op terug. Het was leuk dit afwisselende programma met muziek over de lente, de liefde en Maria te zingen.**
- ▶ Daarna kwam de zomer een beetje moeizaam op gang. Misschien bracht het u naar verre oorden, of bleef u juist dicht bij huis. We hopen in ieder geval, dat iedereen heeft kunnen genieten van de dagen, waarop de zon rijkelijk scheen.
- ▶ En nu dan alweer de herfst. Terwijl ik dit typ, is dat niet mis te verstaan: grijze wolken, wind en regen. Maar dat verhindert ons niet, om alweer enthousiast met ons nieuwe programma bezig te zijn: **Een driekorig concert rondom de 12-stemmige *Missa L'Homme Armé* gecomponeerd door Giacomo Carissimi (1605-1674).** In deze nieuwsbrief leest u er meer over.
- ▶ Verder staan er o.a. nog twee driekorige werken op het programma, zoals het ontroerende *Miserere* van João Rodrigues Esteves en *Super flumina Babylonis* van Luca Marenzio. Het belooft een prachtig programma te worden en we hopen dat u ervan zult genieten, wanneer we deze werken uitvoeren op 15 en 16 februari 2025, ook weer in de Paleiskerk.

Met vriendelijke groet,
ook namens Claudia en Sytse,

Marijke van den Broek

In deze Nieuwsbrief:

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
Concert	5
Carissimi L'Homme	6
Cultuuragenda	7
Puzzel mee!	8
Oproep zangers	9
Wie zijn wij?	10

Voor het Voetlicht

Bij het Haags Renaissance Kamerkoor zingen prachtige stemmen. Maar we weten lang niet altijd welke mensen daarachter schuilgaan. Soms zijn dat bijzondere mensen die bijzondere dingen doen. Zoals bijvoorbeeld

Annette Champness

met haar bijzondere carrière als fagot- en blokfluitist en met haar bloeiende lespraktijk. Wie is ze, waar komt ze vandaan en hoe kwam ze bij ons koor?

► *Waar kom je vandaan?*

Ik kom oorspronkelijk uit Canada en groeide op in een buitenwijk van Montreal, met mijn ouders en één jongere zus. Mijn ouders waren niet bijzonder muzikaal, hoewel mijn vader wel van muziek hield, vooral van Strawinsky. Mijn ouders komen oorspronkelijk uit Groot-Brittannie. Daardoor heb ik ook een Brits paspoort.

► *Hoe kwam je bij muziek en de fagot terecht?*

Toen ik een jaar of 12 was wilde ik erg graag in ons schoolorkest spelen. De dirigent zei me dat er alleen klarinetten en fagotten nodig waren, en daar moest ik dus uit kiezen. Ik had geen idee wat een fagot was, wist niet eens hoe die er uitzag! Maar ik was onbevangen en nieuwsgierig en koos de fagot. De juiste keus achteraf, want een paar jaar later werd de barokmuziek mijn lievelingsgenre. Ik ben muziek gaan studeren aan de McGill University in Montreal en heb daarna mijn master gehaald in Boston in de VS.

► *Wat bracht je naar Nederland?*

Via een auditie voor het Nationaal Jeugdorkest van Canada kreeg ik de kans om twee keer een zomercursus te volgen aan het Barok Performance Institute in Ohio. Ik vond dat zo fantastisch en werd zo enthousiast, dat ik daarin verder wilde studeren. Maar begin jaren '90 waren er niet zo veel plaatsen in de wereld waar dat kon. Eigenlijk alleen in Engeland, wat voor buitenlandse studenten heel duur was, en in Nederland bij het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Dat was betaalbaar en ook meer bekend. Zo koos ik voor Den Haag en in september '92 ben ik naar Nederland gekomen.

► *Wat trekt je zo aan in Renaissancemuziek?*

Ja, dat is moeilijk te zeggen. De muziek uit andere tijdperken en genres, zoals bijvoorbeeld de Romantiek, vind ik wel mooi maar heeft me nooit zo geboeid. Ik ben niet zo'n liefhebber van die grote, lange werken. Ik houd van een mooie duidelijke melodie met een begin en een eind. Dat spreekt me zo aan in de muziek van de Renaissance en Barok!

In deze Nieuwsbrief:

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
Concert	5
Carissimi L'Homme	6
Cultuuragenda	7
Puzzel mee!	8
Oproep zangers	9
Wie zijn wij?	10

Voor het Voetlicht (2)

► *Wat is er met je arm gebeurd?*

Ik hou veel van reizen en heb heel wat landen gezien, veel in het Midden Oosten, Syrie, Pakistan enz. Reizen maakt dat je oog krijgt voor andere culturen en begrip voor hoe mensen leven. Op mijn laatste reis - een vakantietrip naar Turkije met mijn vriend in zijn Landrover - kregen we een auto-ongeluk. De Landrover was topzwaar beladen en is onderweg tijdens het rijden gekanteld. Mijn arm kwam onder de auto terecht en was niet meer te redden. Daar in Oost-Turkije ben ik in een ziekenhuis geopereerd. Terug in Nederland heb ik lang moeten revalideren. Uiteindelijk heb ik erin berust dat fagotspelen niet meer ging. Maar zingen kon ik nog wel!

► *Hoe kwam je bij ons koor?*

Ik kwam wel eens in de Engelse kerk in Den Haag (de *Anglican Church of St. John and St. Philip*), waarin ook *Rebecca Stewart* zingt (zangeres in oude muziek en destijds oprichter van het beroemde koor *Capella Pratensis*). Zij vroeg me op een keer mee te zingen en wilde me wel zangles geven. En *Hans van Deemter* die ook in dat koor zingt, vertelde dat het Haags Renaissance Koor zangers zocht. Zo was de cirkel weer rond, en kon ik mijn geliefde Renaissancemuziek weer beleven!

Ik heb manieren gevonden om toch te kunnen spelen. Zo kan ik bijvoorbeeld - met behulp van een prothese - pianospelen, en doe dat regelmatig met veel plezier in verpleeghuizen. Een andere manier vind ik in de zogenaamde *tabor-pipe*, een fluit die je met één hand vasthoudt en met drie vingers bespeelt, zodat je een arm vrij hebt om de *tabor* (trom) te slaan. Ik doe dat ook, met behulp van een prothese met trommelstok. Ik beschik ook over een blokfluit, voorzien van een kleppenmechaniek waardoor ik die met één hand kan bespelen.

Tabor-pipes

► *Hoe sta je in het leven?*

Sinds - en misschien wel juist door - mijn ongeluk realiseer ik me dat ik vroeger wel erg in beslag genomen werd door muziek en werk. Ik heb nu meer tijd en rust. Ik heb een lieve vriend en we vinden allebei veel plezier in vakanties en reizen en samen dingen doen. We zien elkaar veel, maar wonen niet samen en laten elkaar vrij in ons doen en laten. Dat is wat ik ook nodig heb.

Ik hou van wandelen en ondanks mijn handicap doe ik dat. Zo zijn we samen betrokken bij het Buurtinterventie Team hier. 's Avonds maken we daarvoor wandelingen door de wijk. Nee, ik ben nooit bang!

Dat is Annette: sterk en onafhankelijk!

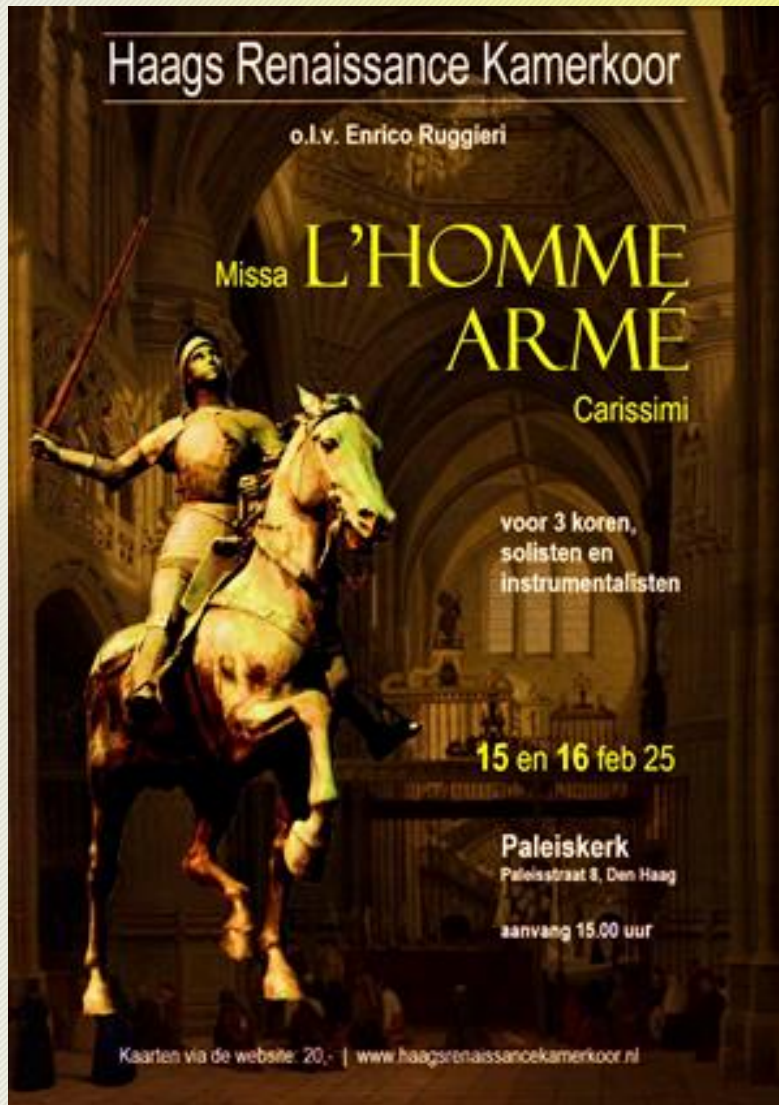
Sytse Bruinsma

In deze Nieuwsbrief:

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
Concert	5
Carissimi L'Homme	6
Cultuuragenda	7
Puzzel mee!	8
Oproep zangers	9
Wie zijn wij?	10

Concert - februari

Haags Renaissance Kamerkoor ...zingt Carissimi!

- ▶ Op 15 en 16 februari 2025 zingt het Haags Renaissance Kamerkoor, samen met twee gastkoren, solisten en instrumentalisten de drie-korige mis:

'Missa l'Homme Armé'

- ▶ ... één van de mooiste en beroemdste meerkorige werken van Giacomo Carissimi, Italiaanse componist, priester en kapelmeester in Rome in de 17e eeuw, aangevuld met andere meerkorige werken van tijdgenoten, zoals Palestrina, Marenzio en De Victoria.
- ▶ Carissimi heeft dit grootse en prachtige werk geschreven voor drie koren, plus instrumentale begeleiding. De prachtige melodieën en het ruimtelijk effect van meerdere koren moet een enorme indruk hebben gemaakt op het publiek in die dagen. Maar ook vandaag de dag zal het een schitterende ervaring zijn om te horen, of juist om te zingen! Naast het Haags Renaissance Kamerkoor zullen vier geoefende solisten een koor vormen. Als derde koor zullen we een gastkoor samenstellen.

15 en 16 februari 2025 - Paleiskerk, Den Haag - aanvang 15.00

In deze
Nieuwsbrief:

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
Concert	5
Carissimi L'Homme	6
Cultuuragenda	7
Puzzel mee!	8
Oproep zangers	9
Wie zijn wij?	10

Carissimi - L'Homme Armé

- ▶ *L'homme armé* – ‘De gewapende man’ was een populair lied in de late middeleeuwen. We weten niet waar het vandaan komt of wie het heeft gecomponeerd, alleen dat het halverwege de 15e eeuw ontstond.
 - ▶ De oorsprong is waarschijnlijk Frans-Vlaams en het lied was onder componisten en musici in heel Europa bekend. Vooral de melodie, die ze vaak verwerkten als een *cantus firmus*, een soort grondmelodie waar andere melodielijnen omheen gecomponeerd werden.
 - ▶ Een van de eerste componisten die de melodie van l’Homme Armé gebruikten, was Antoine Busnois, een musicus aan het Bourgondische hof van hertog Karel de Stoute. Hij verwerkte de melodie in een mis, en vanaf de 15e eeuw volgden vele Vlaams-Franse componisten. Tegen het einde van de 17e eeuw waren er maar liefst veertig zulke missen gecomponeerd door componisten uit heel Europa.
 - ▶ Het lijkt erop dat deze enorme populariteit niet alleen te danken was aan de melodie, maar ook aan de symboliek van l’Homme Armé.
- ▶ Het lied stond ook symbool voor de mens die zich moest bewapenen tegen de dreigingen van die tijd: de toenemende macht van het Ottomaanse rijk, met de val van Constantinopel in 1450 en de daaropvolgende oproep van Paus Pius II in 1459 tot een nieuwe kruistocht tegen de Ottomanen.
 - ▶ De melodie van l’Homme armé is de laatste jaren weer in ere hersteld voor andere bewerkingen. Het meest vergaande voorbeeld is wel Karl Jenkins’ *The Armed Man: A Mass for Peace*, gecomponeerd in 1999, in opdracht van de Royal Armouries ter gelegenheid van de millenniumwisseling.

- ▶ In de mis van Carissimi zijn vooral in het *Kyrie* en het *Gloria* delen van de oorspronkelijke melodie van l’Homme Armé te herkennen, als *cantus firmus*.

Sytse Bruinsma

In deze Nieuwsbrief:

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
Concert	5
Carissimi L’Homme	6
Cultuuragenda	7
Puzzel mee!	8
Oproep zangers	9
Wie zijn wij?	10

Cultuuragenda

Kees Pincer

- ▶ **Misha Maisky & Resid. orkest** - 8 nov, 20.15 - Amare, Den Haag
- **Shostakovitsj 8e symfonie**
Een stuk dat geschreven is op bloed, vuur en staal tijdens de Duitse aanval op de Sovjet Unie in 1943, maar tegelijk het kleine en persoonlijke weergeeft. Cellist *Mischa Maisky* is al vijftig jaar een levende legende.
- ▶ **Voorburgs Voc.Ensemble** - 9 nov, 20.00 – Waalse kerk, Den Haag -
o.a **Requiem van Duruflé**
Het kamerkoor zingt meerdere werken van Franck, Poulenc, Racine en Fauré en tot slot het *Requiem* van Duruflé.
- ▶ **Kamerkoor esGROOT** - 16 nov, 20.15 uur - Christus Triumfatorkerk
- **Lustrumconcert 'Zilver'**
Een concert olv dirigente Marcela Obermeister Shasha, met Strijkkwartet en percussionist Dordrechts Kamerorkest en Mezzosopraan Bernet Wilms
- ▶ **Haagse kamerkoor YOIK** – 16/17 nov, Ichtuskerk en Duitse kerk
- **Yggdrasil**
Het koor keert terug naar zijn vertrouwde Scandinavische roots en zingt over Yggdrasil, de wereldboom uit de Noorse mythologie. Op het programma staan een aantal verrassende volksliederen uit Noorwegen, Zweden, Finland en IJsland.

- ▶ **Groot koor Excelsior** - 30 nov, 20.00 - Kloosterkerk, Den Haag
- **Bruckner, Dvorák en Pinkham**
Excelsior zingt drie grootse koorwerken: *Mis in D* van Dvořák, *Te Deum* van Bruckner en *Christmas Cantata* van Pinkham, begeleid door een verrassend blazersensemble, samen met het monumentale orgel van de Kloosterkerk.
- ▶ **Nat. Vrouwen Jeugdkoor** - 1 dec, 16.00 - Nieuwe Kerk, Den Haag
- **Adventsconcert**
Het NVJ zingt samen met harpiste Gwyneth Wentink werken uit Scandinavie, plus de kerstklassieker *A Ceremony of Carols* van Benjamin Britten.
- ▶ **Capella de la Torre** – 13 dec, 20.15 - Nieuwe Kerk, Den Haag
- **Capriccio Pastorale**
Ensemble Capella de la Torre nodigt ons uit voor een muzikale kerst in Renaissance-Italië, bezongen met heerlijke, vaak eeuwenoude melodieën.
- ▶ **Haags Kleinkoor** – 15 dec, 15.00 - Lutherse Kerk, Den Haag
- **Kerstconcert**
Het koor zingt afwisselend a capella en met instrumentale begeleiding werken van diverse componisten. Met onder meer '*Veni redemptor gentium*' en '*Nun kommt der Heiden Heiland*'.

Haags
Renaissance
Kamerkoor
HRK

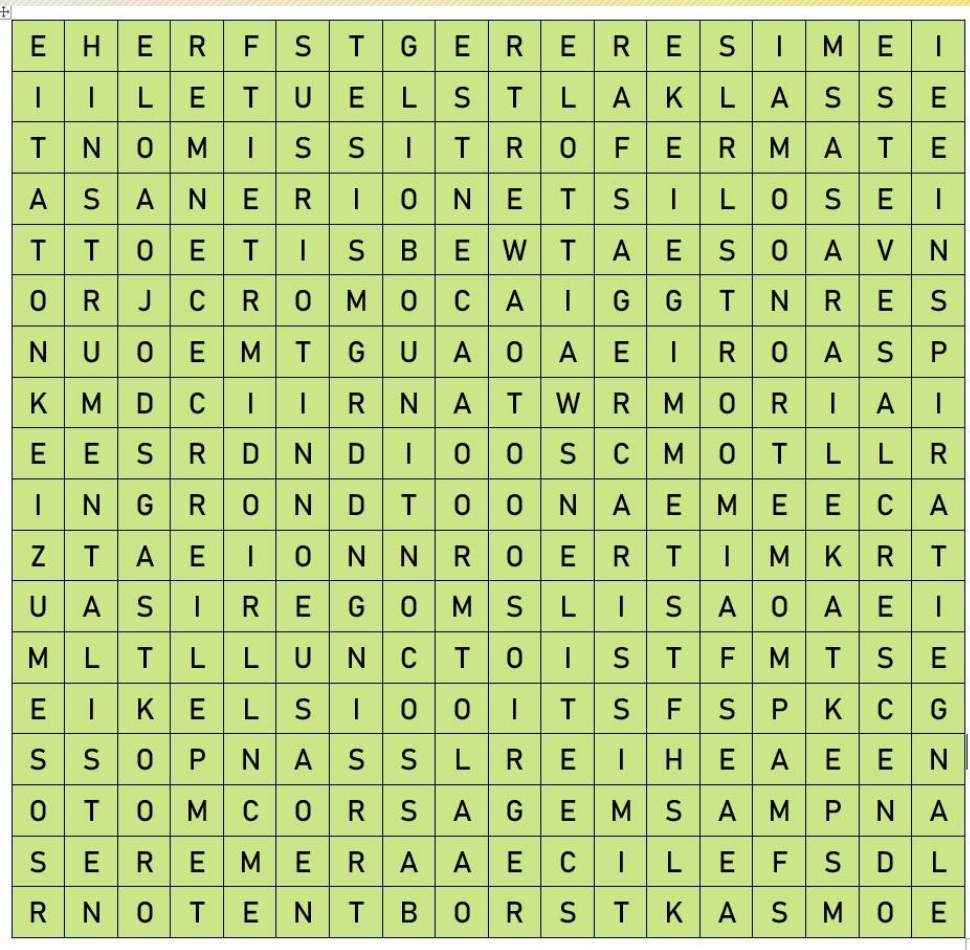
In deze
Nieuwsbrief:

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
Concert	5
Carissimi L'Homme	6
Cultuuragenda	7
Puzzel mee!	8
Oproep zangers	9
Wie zijn wij?	10

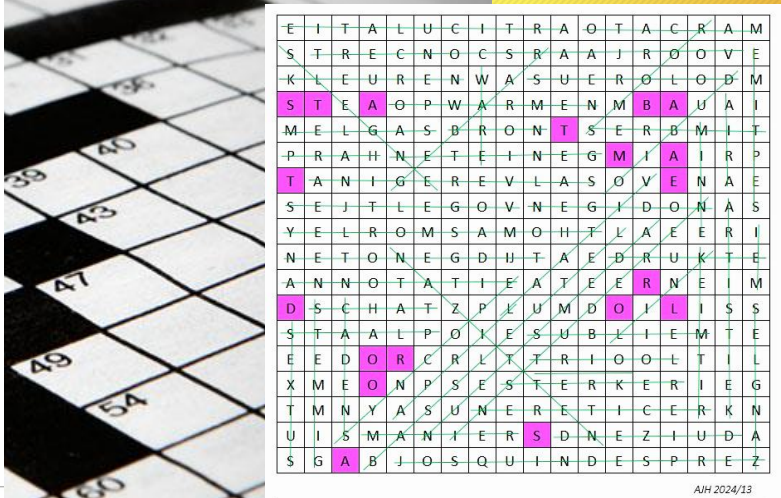
Puzzel mee...

HRK woordzoeker 14

Astrid Jeremic

ALTSLEUTEL	ESTEVES	IEDER	METRONOOM	SPEKTAKEL
AARDIG	FELICE	INSPIRATIE	MISERERE	STAAND
ANERIO	FERMATE	INSTRUMENTALISTEN	MUZIEKNOTATIE	STEMMIG
BASSO CONTINUO	FORTISSIMO	JOAO	NOTEN	STOELEN
BORSTKAS	GASTKOOR	KAAL	PALEISSTRAAT	STROOM
CARISSIMI	GERUIS	KLASSE	ROERLOOS	TEMPELIER
CORSAGE	GESTAMEL	KOFFIE	SEPTET	TENOR
CRESCENDO	GEWOON	LANG	SNAAR	TRIOOL
DROOG	GIACOMO	LEGATO	SNOR	VROOM
EIKELS	GRONDTOON	MAESTOSO	SOLISTEN	WEBSITE
EIND	HERFST	MARIA		

*Oplissing
Woord-
zoeker13:*

STABAT
MATER
DOLOROSA

*In deze
Nieuwsbrief:*

- Van het bestuur 2
- Voor het voetlicht 3
- Concert 5
- Carissimi L'Homme 6
- Cultuuragenda 7
- Puzzel mee! 8
- Oproep zangers 9
- Wie zijn wij? 10

Oproep zangers!

Haags Renaissance Kamerkoor

o.l.v. Enrico Ruggieri

*Ben je of ken je een sopraan,
alt, bas of tenor? Reageer
of geef het door!*

brengt een bijzonder 3-korig concert:

‘Missa l’Homme Armé’

uitvoeringen op 15 en 16 februari 2025 - Paleiskerk, Den Haag

- ▶ Een concert rond de 12-stemmige ‘Missa L’Homme Armé’ van Giacomo Carissimi, één van zijn mooiste en beroemdste werken, aangevuld met andere meerkorige werken, o.a. Luca Marenzio - *Super flumina Babylonis a 12* en Joao Esteves – *Miserere a 12*. Deze werken zijn geschreven voor 3 koren en instrumentale begeleiding, als volgt:

Koor 1: Solisten - **Koor 2:** Haags Renaissance Kamerkoor - **Koor 3:** Gastkoor

- ▶ We zijn al met heel wat enthousiaste zangers en zangeressen, maar nog een aantal stemmen er bij zal een evenwichtige koorklank ten goede komen.

Voor het Haags Renaissance Kamerkoor zoeken wij nog een **SOPRAAN**, **TENOR** en **BAS** die dit prachtige programma met ons mee willen zingen (repetities op woensdagavond)

Bij het Gastkoor hebben wij ook nog plaats voor een **SOPRAAN, ALT, BAS** en **TENOR**

Informatie: www.haagsrenaissancekamerkoor.nl of mail: mbroek54@ziggo.nl

In deze Nieuwsbrief:

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
Concert	5
Carissimi L’Homme	6
Cultuuragenda	7
Puzzel mee!	8
Oproep zangers	9
Wie zijn wij?	10

Wie zijn wij?

Het Haags Renaissance Kamerkoor ...

... is een gemengd koor met rond de twintig leden. Het is opgericht in 1982 en onze dirigent is Enrico Ruggieri. De basis van ons repertoire bestaat uit de prachtige 16e- en 17e-eeuwse polyfone koormuziek uit de Renaissance en vroege Barok.

In onze programma's proberen wij een evenwicht te vinden tussen wereldlijke en gewijde muziek, en we zingen zowel a capella als met instrumentale begeleiding. We zingen vol liefde en ambitie en soms is het hard werken. Maar altijd is er plaats voor gezelligheid in ons koor!

- ▶ *De dirigent: Enrico Ruggieri*
- ▶ Studeerde piano aan de conservatoria van Bologna en Rome in Italië en behaalde aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag zijn master in koormuziek en koordirectie. Hij heeft gewerkt met verschillende koren zoals het Lassus Consort in Amsterdam, Quod Libet in Den Haag en het kamerkoor Koor-teze, en is sinds 2017 de vaste dirigent van het Haags Renaissance Kamerkoor.

In deze Nieuwsbrief:

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
Concert	5
Carissimi L'Homme	6
Cultuuragenda	7
Puzzel mee!	8
Oproep zangers	9
Wie zijn wij?	10